TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. kovo 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Aplinka — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Europos Sąjungoje — Direktyva 2003/87/EB — 3 straipsnio a punktas — 11 ir 12 straipsniai — Įrenginio veiklos nutraukimas — Nepanaudotų apyvartinių taršos leidimų atsisakymas — 2008–2012 m. laikotarpis — Kompensacijos nebuvimas — Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos struktūra“

Byloje C-321/15

dėl *Cour constitutionnelle* (Liuksemburgas) 2015 m. birželio 19 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. birželio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA

prieš

Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas), teisėjai M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA*, atstovaujamos advokato G. Loesch,

— Liuksemburgo vyriausybės, atstovaujamos D. Holderer, padedamos advokato P. Kinsch,

— Europos Komisijos, atstovaujamos E. White, A. Buchet ir K. Mifsud-Bonnici,

susipažinęs su 2016 m. liepos 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* * Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 631), iš dalies pakeistos 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 219/2009 (OL L 87, 2009, p. 109, toliau – Direktyva 2003/87), galiojimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA* (toliau – *ArcelorMittal*) ir Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės ginčą dėl darnaus vystymosi ir infrastruktūros ministro sprendimo, kuriuo pareikalauta, kad ši bendrovė atsisakytų be kompensacijos nepanaudotų 80 922 šiltnamio dujų efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2003/87 1 straipsnyje numatyta, kad ši direktyva „nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų [apyvartinių taršos] leidimų [prekybos] sistemą Bendrijoje <…>, siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.“

4 Šios direktyvos 3 straipsnio a punkte „[apyvartinis taršos] leidimas“ apibrėžiamas kaip „tonos anglies dioksido ekvivalento išmetimo per nustatytą laiką leidimas, kuris galioja tik siekiant, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų, ir kurį galima perleisti pagal šios direktyvos nuostatas“.

5 Šios direktyvos 7 straipsnyje numatyta:

„Operatorius kompetentingą instituciją informuoja apie visus numatomus įrenginio pobūdžio ar veikimo pakeitimus arba jo išplėtimą, dėl kurių gali tekti atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą. Prireikus kompetentinga institucija atnaujina leidimą. Jeigu keičiasi įrenginio operatoriaus tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo operatoriaus pavadinimą ir adresą.“

6 Direktyvos 2003/87 9 straipsnyje numatyta, kad visos valstybės narės parengia nacionalinį apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planą (toliau – NPP). Konkrečiai šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Kiekvienam 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytam laikotarpiui visos valstybės narės parengia nacionalinį planą ir nurodo bendrą [apyvartinių taršos] leidimų skaičių, kurį jos ketina skirti tam laikotarpiui, ir kaip tą skaičių jos ketina skirti. Planas grindžiamas objektyviais ir skaidriais kriterijais, įskaitant išvardytuosius III priede, ir deramai atsižvelgiant į visuomenės pastabas. Komisija, nepažeisdama [EB] sutarties nuostatų, ne vėliau nei 2003 m. gruodžio 31 d. parengia III priede išvardytų kriterijų įgyvendinimo rekomendacijas.

<…>

3. Komisija per tris mėnesius nuo valstybės narės [NPP] pateikimo pagal šio straipsnio 1 dalį gali atmesti planą arba bet kokį jo aspektą remdamasi tuo, kad jis neatitinka III priede išvardytų kriterijų arba 10 straipsnio nuostatų. Valstybė narė pagal 11 straipsnio 1 arba 2 dalį sprendimą priima tik tada, jeigu pasiūlytiems pakeitimams pritaria Komisija. Komisija nurodo kiekvieno sprendimo atmesti planą priežastis.“

7 Direktyvos 2003/87 11 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodyta:

„2. Penkerių metų laikotarpiui, prasidedančiam 2008 m. sausio 1 d., ir kiekvienam vėlesniam penkerių metų laikotarpiui kiekviena valstybė narė nusprendžia dėl bendro [apyvartinių taršos] leidimų skaičiaus, kurį ji skirs tam laikotarpiui, ir pradeda tų leidimų skyrimo kiekvieno įrenginio operatoriui procesą. Šis sprendimas priimamas bent prieš dvylika mėnesių iki atitinkamo laikotarpio pradžios ir grindžiamas pagal 9 bei 10 straipsnius parengtu valstybės narės [NPP] ir deramai atsižvelgiant į visuomenės pastabas.

<…>

4. Kompetentinga institucija bendro [apyvartinių taršos] leidimų skaičiaus dalį, skirtą šio straipsnio 1 arba 2 dalyje nurodytam laikotarpiui, kiekvienais metais išduoda iki vasario 28 d.“

8 Šios direktyvos 12 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad [apyvartinius taršos] leidimus būtų galima perleisti:

a) Bendrijoje iš vienų asmenų – kitiems;

<…>

3. Valstybės narės užtikrina, kad iki kiekvienų metų balandžio 30 d. kiekvieno įrenginio operatorius atsisakytų tokio [apyvartinių taršos] leidimų <…> skaičiaus, kuris atitiktų bendrą per ankstesnius kalendorinius metus iš to įrenginio išmestų šiltnamio efektą skatinančių dujų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnio nuostatas, ir kad tie leidimai vėliau būtų panaikinti.“

9 Šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„[Apyvartiniai taršos] [l]eidimai šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijoms galioja 11 straipsnio 1 arba 2 dalyje nurodytam laikotarpiui, kuriam jie buvo išduoti.“

10 Direktyvos 2003/87 19 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės numato registro įsteigimą ir jo išlaikymą, siekdamos užtikrinti, kad būtų tiksliai apskaitomi išduoti, turimi, perleisti ir panaikinti [apyvartiniai taršos] leidimai. Valstybės narės savo registrus gali tvarkyti kaip suvestines sistemas su viena arba daugiau valstybių narių.“

Liuksemburgo teisė

11 Konstitucijos 16 straipsnyje nurodyta:

„Iš niekieno negali būti atimta jo nuosavybė, išskyrus tuos atvejus, kai tai būtina visuomenės poreikiams ir už teisingą kompensaciją ir tik įstatymo numatytais atvejais bei sąlygomis.“

12 Direktyva 2003/87 į Liuksemburgo teisę perkelta 2004 m. gruodžio 23 d. įstatymu, kuriuo nustatoma šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (*Mémorial* A, 2004, p. 3792, toliau – 2004 m. įstatymas). Šio įstatymo 12 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatyta:

„2. Ministras nustato bendrą penkerių metų laikotarpio, prasidedančio 2008 m. sausio 1 d., ir kiekvieno vėlesnio penkerių metų laikotarpio apyvartinių taršos leidimų skaičių, kurį jis skirs, ir pradeda tų leidimų skyrimo kiekvieno įrenginio operatoriui procesą. Ministras inicijuoja šį procesą likus ne mažiau kaip 12 mėnesių iki atitinkamo laikotarpio pradžios, vadovaudamasis pagal 10 straipsnį parengtu nacionaliniu apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planu.

<…>

4. Ministras bendro apyvartinių taršos leidimų skaičiaus dalį, skirtą šio straipsnio 1 arba 2 dalyje nurodytam laikotarpiui, kiekvienais metais išduoda iki atitinkamų metų vasario 28 d.“

13 Šio įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nustatyta:

„Apie visišką ar dalinį įrenginio naudojimo nutraukimą turi būti nedelsiant pranešama ministrui. Ministras priima sprendimą dėl visiško ar dalinio apyvartinių taršos leidimų, kuriais nepasinaudota, atsisakymo.“

14 Kalbant apie 2008–2012 m. laikotarpį, reikia pažymėti, kad įgyvendindama Direktyvos 2003/87 9 straipsnį Liuksemburgo Didžioji Hercogystė parengė savo NP. Šį NPP Komisija patvirtino 2006 m. lapkričio 29 d. ir 2007 m. liepos 13 d. sprendimais. To NPP 7 puslapyje iš esmės numatyta, kad tais atvejais, kai įrenginių naudojimas nutraukiamas arba jie uždaromi, kitiems metams apyvartinių taršos leidimų neskiriama.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, aplinkos ministras *ArcelorMittal* iš viso skyrė 405 365 apyvartinių taršos leidimų 2008–2012 m. laikotarpiui. 2012 metams šis ministras tų metų vasario 22 d. išdavė *ArcelorMittal* 81 073 apyvartinių taršos leidimų (jie turėjo būti įrašyti į nacionalinį registrą) dėl šios bendrovės Šiflanže (Liuksemburgas) esančio įrenginio.

16 2012 m. balandžio 23 d. raštu *ArcelorMittal* paprašė šio ministro sustabdyti aplinkosaugos patikrinimus, motyvuodama tuo, kad šio Šiflanže esančio įrenginio veikla nuo 2011 m. pabaigos buvo sustabdyta neribotam laikotarpiui.

17 2013 m. birželio 6 d. įsakymu darnaus vystymosi ir infrastruktūros ministras, pirma, sumažino bendrą apyvartinių taršos leidimų, skirtų 2008–2012 metų laikotarpiui, skaičių ir, antra, pareikalavo, kad būtų atsisakyta be kompensacijos 80 922 šiltnamio dujų efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų (toliau – ginčijami leidimai). Ši priemonė, priimta, be kita ko, remiantis 2004 m. įstatymo 13 straipsnio 6 dalimi, buvo grindžiama *ArcelorMittal* pranešimu, kad nuo 2011 m. pabaigos jos Šiflanže esančio įrenginio veikla sustabdyta.

18 2013 m. liepos 8 d. *ArcelorMittal* pagal ginčų neteisminio sprendimo procedūrą pateikė skundą dėl 2013 m. birželio 6 d. ministro įsakymo; šis skundas atmestas 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimu. Ši bendrovė dėl minėto sprendimo pateikė skundą *tribunal administratif* (Liuksemburgas), o šis 2014 m. gruodžio 17 d. sprendimu nusprendė pateikti *Cour constitutionnelle* (Liuksemburgas) prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl to, ar 2004 m. įstatymo 13 straipsnio 6 dalis atitinka Konstitucijos 16 straipsnį. Šio *tribunal administratif* nuomone, ginčijamų leidimų atsisakymas be kompensacijos sukelia pasekmių, prilygstančių neteisėtam nuosavybės paėmimui visuomenės poreikiais, atsižvelgiant į tai, kad šie ginčijami leidimai buvo išduoti ir įrašyti į nacionalinį registrą, taigi jie buvo *ArcelorMittal*

turtas. *Cour constitutionnelle* savo ruožtu kelia klausimą dėl to, ar 2004 m. įstatymo 13 straipsnio 6 dalis suderinama su Direktyva 2003/87, nes ši nuostata gali prieštarauti šioje direktyvoje nustatytos sistemos struktūrai.

19 Tokiomis aplinkybėmis *Cour constitutionnelle* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [2004 m. įstatymo] 13 straipsnio 6 dalis tiek, kiek ja kompetentingam ministrui suteikiama teisė reikalauti be kompensacijos – visiškos ar dalinės – atsisakyti leidimų, kurie buvo išduoti pagal šio įstatymo 12 straipsnio 2 ir 4 dalis, bet jais nebuvo pasinaudota, neprieštarauja Direktyvai 2003/87, konkrečiau – joje nustatytai leidimų prekybos sistemos struktūrai? Šis klausimas apima ir klausimą, ar apyvartinių taršos leidimų, kurie buvo išduoti, bet jais nepasinaudota, faktiškai buvo atsisakyta, ir, jeigu atsakymas teigiamas, kaip reikėtų teisiškai vertinti tokį atsisakymą, taip pat, ar tokie leidimai galėtų būti vertinami kaip nuosavybės teisės objektas.“

Dėl prejudicinio klausimo

20 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2003/87 turi būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią kompetentingos institucijos gali reikalauti atsisakyti be kompensacijos išduotų, bet operatoriaus nepanaudotų, apyvartinių taršos leidimų.

21 Be to, šis teismas klausia, ar ginčijami leidimai gali būti laikomi apyvartiniais taršos leidimais, kaip jie suprantami pagal Direktyvą 2003/87, ir, jeigu taip, koks yra šių leidimų teisinis pobūdis.

22 Dėl pirmos pateikto klausimo dalies visų pirma reikia priminti, kad Direktyvoje 2003/87 nustatyta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema grindžiama ekonomine logika, pagal kurią visi jos dalyviai skatinami išmesti mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nei jie turi teisę pagal pirma suteiktus leidimus, kad galėtų juos perleisti kitiems dalyviams, kurių emisija viršija jiems suteiktų leidimų skaičių (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 32 punktą).

23 Toliau konstatuotina, kad Direktyvos 2003/87 19 straipsnio 1 dalyje reikalaujama sukurti nacionalinių registrų sistemą tam, kad būtų „tiksliai apskaitomi“ sandoriai, įvykdyti dėl apyvartinių taršos leidimų.

24 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad bendra Direktyvos 2003/87 struktūra grindžiama griežta išduotų, turimų, perleistų ir panaikintų leidimų apskaita, kurios pagrindas įtvirtintas šios direktyvos 19 straipsnyje. Ši tiksli apskaita neatsiejama nuo paties direktyvos tikslo, t. y. sukurti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, kuria siekiama sumažinti šių dujų emisiją į atmosferą tiek, kad ji būtų tokio lygio, kad pavojingas antropogeninis poveikis nesutrikdytų klimato sistemos, ir kurios galutinis tikslas yra aplinkos apsauga (2013 m. spalio 17 d. Sprendimo *Billerud Karlsborg ir Billerud Skärblacka*, C-203/12, EU:C:2013:664, 27 punktas).

25 Be to, kaip savo išvados 65 punkte iš esmės nurodė generalinis advokatas, reikalavimas dėl su apyvartiniais taršos leidimais susijusių skaičių ir aplinkybių tikslumo atitinka Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo siekį pagerinti Direktyva 2003/87 sukurtos rinkos veikimą, išvengiant iškraipymų, kurių galėtų atsirasti dėl abejonių, kylančių dėl tų leidimų galiojimo. Šis reikalavimas, svarbus ir dėl visiškai ekonominio intereso išsaugoti šios rinkos patikimumą, taip pat padeda pasiekti ja siekiamą tikslą – kovoti su tarša. Dėl šios priežasties faktiškai išmesto dujų kiekio ir remiantis leidimais leistino išmesti dujų kiekio derinimas yra visos sistemos prioritetas.

26 Šiuo tikslu Direktyvos 2003/87 7 straipsnyje reikalaujama, kad įrenginio eksploatuotojas kompetentingą instituciją informuotų apie visus numatomus to įrenginio naudojimo pakeitimus, dėl kurių gali tekti atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą.

27 Galiausiai svarbu pabrėžti, kad rengdamos savo NPP valstybės narės turi tam tikrą diskreciją (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 29 d. Sprendimo *Komisija / Estija*, C-505/09 P, EU:C:2012:179, 51–53 punktus). Pasibaigus Direktyvos 2003/87 9 straipsnyje numatytai procedūrai, NPP taikoma teisėtumo prezumpcija, nes pasibaigus šio straipsnio 3 dalyje numatytam trijų mėnesių terminui šis planas, jei Komisija nepateikia pastabų, laikomas galutiniu, todėl atitinkama valstybė narė gali jį patvirtinti (2013 m. spalio 3 d. Sprendimo *Komisija / Latvija*, C-267/11 P, EU:C:2013:624, 46 punktas).

28 Nagrinėjamu atveju sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta, kad 2013 m. birželio 6 d. įsakymu darnaus vystymosi ir infrastruktūros ministras pareikalavo atsisakyti ginčijamų leidimų be kompensacijos.

29 Liuksemburgo vyriausybė ir Komisija teigia, kad tokio atsisakymo pareikalauta siekiant ištaisyti neteisėtą padėtį. Iš tikrųjų ginčijami leidimai *ArcelorMittal* buvo išduoti tik dėl to, kad bendrovė iki datos, kurią juos numatyta išduoti, kompetentingų institucijų neinformavo apie tai, kad jos Šiflanže esančio įrenginio veikla buvo sustabdyta neribotam laikotarpiui. Tokiomis aplinkybėmis *ArcelorMittal* pažeidė 2004 m. įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje numatytą pareigą pranešti. Be to, nepaisyta Liuksemburgo NPP numatyto reikalavimo, kad tais atvejais, kai įrenginių naudojimas nutraukiamas arba tie įrenginiai uždaromi, kitiems metams apyvartinių taršos leidimų negali būti skiriama.

30 Kaip savo išvados 69 punkte nurodė generalinis advokatas, Direktyvos 2003/87 7 straipsnyje įtvirtinta pareiga perkelta į 2004 m. įstatymo 13 straipsnio 6 dalį. Be to, Liuksemburgo NPP numatytas reikalavimas, kad apyvartinių taršos leidimų neskiriama įrenginio uždarymo atveju, atitinka tuos pačius griežtos išmetamų dujų kiekio apskaitos ir tikslių skaičių bei aplinkybių, susijusių su apyvartiniais taršos leidimais, kriterijus, apie kuriuos priminta šio sprendimo 24 ir 25 punktuose.

31 Kompetentingas nacionalinis teismas turi patikrinti, ar nagrinėjamu atveju *ArcelorMittal* tikrai sustabdė savo Šiflanže esančio įrenginio veiklą nuo 2011 m. lapkričio mėn. ir ar šis sustabdymas galėjo būti kvalifikuojamas kaip „veiklos nutraukimas“, kaip jis suprantamas pagal 2004 m. įstatymo 13 straipsnio 6 dalį.

32 Jei taip būtų, pagal Direktyvą 2003/87 nedraudžiama, kad kompetentinga institucija tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, priimtų sprendimą, kuriuo reikalaujama atsisakyti be kompensacijos apyvartinių taršos leidimų. Iš tikrųjų, jeigu įrenginio veikla nutraukta iki datos, kurią skirstomi apyvartiniai taršos leidimai, akivaizdu, kad jie negali būti naudojami siekiant apskaityti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kurio šis įrenginys nebegalės išmesti.

33 Tokiomis sąlygomis neatsisakius ginčijamų leidimų būtų pažeisti griežtos apskaitos, tikslumo, faktiškai išmesto kiekio ir leistino išmesti kiekio derinimo reikalavimai, apie kuriuos priminta šio sprendimo 23–25 punktuose. Kaip savo išvados 78 punkte nurodė generalinis advokatas, neteisėtai skirtų leidimų atsisakymas yra atvejis, susijęs su Direktyvoje 2003/87 numatytos sistemos veikimo taisyklių taikymu, siekiant išvengti apyvartinių taršos leidimų rinkos iškraipymų, taip pat padėti įgyvendinti – netiesiogiai – aplinkos apsaugos tikslą, kuriam pasiekti ir sukurta ši rinka.

34 Šios išvados negali paneigti *ArcelorMittal* pateiktas argumentas, kad pagal Direktyvą 2003/87 atsisakyti apyvartinių taršos leidimų gali būti reikalaujama tik jos 12 straipsnio 3 dalyje numatytu atveju.

35 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Direktyvos 2003/87 12 straipsnio 3 dalyje reikalaujama atsisakyti „tokio leidimų skaičiaus, kuris atitiktų bendrą per ankstesnius kalendorinius metus iš [atitinkamo] įrenginio išmestų šiltnamio efektą skatinančių dujų kiekį“. Taigi iš paties šios nuostatos teksto matyti,

kad joje kalbama apie leidimus, kurie būtini siekiant apskaityti ankstesniais metais tam tikro įrenginio išmestų šiltnamio efektą skatinančių dujų kiekį. Jeigu būtų nustatyta, kad Šiflanže esančio įrenginio veikla nutraukta dar iki ginčijamų leidimų išdavimo datos, reikėtų pažymėti, kad šių leidimų nebuvo galima panaudoti.

36 Tokiomis sąlygomis Direktyva 2003/87 turi būti aiškinama kaip nedraudžianti nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos kompetentinga institucija gali reikalauti atsisakyti be visiškos ar dalinės kompensacijos nepanaudotų leidimų, kurie operatoriui išduoti nepagrįstai, jam pažeidus pareigą laiku informuoti kompetentingą instituciją apie nutrauktą tam tikro įrenginio naudojimą.

37 Šios išvados nepaneigia *ArcelorMittal* argumentai, kuriais ji siekia įrodyti, kad tokie nacionalinės teisės aktai neatitinka Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio. Iš tikrųjų svarbu pažymėti, kad tuo atveju, jei ginčijami leidimai nepagrįstai skirti *ArcelorMittal*, atsižvelgiant į tikslios apskaitos reikalavimus, kuriais grindžiama Direktyva 2003/87 sukurta sistema, negalima pripažinti, kad šie leidimai buvo tinkamai parengti kaip apyvartiniai taršos leidimai, kaip jie suprantami pagal Direktyvą 2003/87.

38 Taigi tokių leidimų atsisakymas prilygintinas ne turto, kuris tapo operatoriaus nuosavybės dalimi, paėmimui visuomenės poreikiais, o paprasčiausiai akto, pagal kurį skirti apyvartiniai taršos leidimai, atšaukimui dėl neįvykdytų Direktyvoje 2003/87 įtvirtintų sąlygų.

39 Šiomis aplinkybėmis reikia taip atsakyti į antrąją prejudicinio klausimo dalį: apyvartiniai taršos leidimai, išduoti operatoriui, kai jis jau buvo nutraukęs įrenginio, dėl kurio skirti tie leidimai, vykdomą veiklą ir apie tai neinformavo kompetentingos institucijos, negali būti kvalifikuojami kaip „apyvartiniai taršos leidimai“, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 3 straipsnio a punktą.

40 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip:

— Direktyva 2003/87 turi būti aiškinama kaip nedraudžianti nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos kompetentinga institucija gali reikalauti atsisakyti be visiškos ar dalinės kompensacijos nepanaudotų leidimų, kurie operatoriui išduoti nepagrįstai, dėl to, kad šis pažeidė pareigą laiku informuoti kompetentingą instituciją apie nutrauktą tam tikro įrenginio naudojimą,

— apyvartiniai taršos leidimai, išduoti operatoriui kai jis jau buvo nutraukęs įrenginyje, dėl kurio skirti tie leidimai, vykdomą veiklą ir apie tai neinformavo kompetentingos institucijos, negali būti kvalifikuojami kaip „apyvartiniai taršos leidimai“, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 3 straipsnio a punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

41 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB, iš dalies pakeista 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 219/2009, turi būti aiškinama kaip nedraudžianti nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos kompetentinga institucija gali reikalauti atsisakyti be visiškos ar dalinės

kompensacijos nepanaudotų leidimų, kurie operatoriui išduoti nepagrįstai, dėl to, kad šis pažeidė pareigą laiku informuoti kompetentingą instituciją apie nutrauktą tam tikro įrenginio naudojimo.

Apyvartiniai taršos leidimai, išduoti operatoriui, kai jis jau buvo nutraukęs įrenginyje, dėl kurio skirti tie leidimai, vykdomą veiklą ir apie tai neinformavo kompetentingos institucijos, negali būti kvalifikuojami kaip „apyvartiniai taršos leidimai“, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 2003/87, iš dalies pakeistos Reglamentu Nr. 219/2009, 3 straipsnio a punktą.

Parašai.